

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na doma 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. Uredništvo in upravnništvo je na pristavi g. K. Floriana v »Zvezdi«. — Izdaj. in odgov. uredn.: Z. Lampret. — Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

XXVI. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Tržiču

se je vršila v nedeljo, dne 10. t. m.

Ko so se udeležniki vozili proti Tržiču, jih je pozdravljala množica zavednega ljudstva na vseh postajah, posebno pa v Kranju. Plapolale so jim v pozdrav naše trobojnice, v Tržiču so jih pozdravili strelji, prinesli so tudi družbi pozdrav otročički iz otroškega vrtca v Tržiču s trobojnicami. Sokol in Čitalnica sta sprejela došlece na kolodvoru. Pevski zbor iz Kranja je zapel Ciril-Metodovo himno, govoril je tržički notar M. Marinšek odgovarjal je prvomestnik vladni svetnik Senekovič. Govoril je še gojenec vrtca Slavko Jelenec. Udeležniki, kakih 300 došlih, so se pomikali v mesto Trije slavaloki so bili postavljeni ob cesti, zastave so vihrale, pot je peljala na pokopališče na grob mecena pokojnega Viljema Polaka.

Ob Polakovem grobu.

Ko je dospela množica do pokopališča, kjer leži eden onih, ki je najbolje pojmoval, kaj je treba našemu narodu, je zapel že omenjeni pevski zbor žalostinko »Usliši nas, gospod!« Ob grobu pokojnega je imel krasen govor g. prof. dr. Iličič. Po njegovem govoru je zadonela trikratna slava v znamenje, da se zavedajo skupščinarji velike dobrote, ki jo je izkazal prvi slovenski mecen družbi. Vrste so se pomikale potem nazaj v mesto, kjer se je vršila ob 11. v velikem salonu pri Bastlu XXVI. redna skupščina.

Skupščina.

Prvomestnik g. vladni svetnik Senekovič je otvoril mnogoštevilno obiskano zborovanje ter pozdravil došlece, zlasti delegate iz sosednjih dežel: s Koroškega, Štajerskega, Goriškega, iz Istre in Trsta, vse gospe in gospodične ter člane iz našega Devina. Imenoma je pozdravil nato še državnega poslanca dr. Rybafa, deželne poslance dr. Wilfana, dr. Novaka, dr. Tavčarja, dr. Trillerja, višjesodnega svetnika Višnikarja in Gangla ter župnika dr. F. Šegulo iz Rogatca. Vsako ime so pozdravljali navdušeni živio-klici, ki so se zgrnili v dolgotrajno spontano ovacijo, ko se je prvomestnik spomnil s posebno srčnimi besedami tudi ge. Dimnikove iz Trbovelj. Družba je letos končala svoje 26. leto. Vzroka za procvit družbe je seveda treba iskati v narodu samem in v njega zavednosti. Hudi boji so sicer čakali družbo, a jih je vse častno izvojevala in je danes še enkrat tako močna, kot takrat, ko so ji želeli njeni sovražniki pogin.

Danes ravno zborujejo v Celju naši narodni sovražniki in se posvetujejo, kako bi odtrgali kos za kosom naše zemlje in nam ukradli srca naših otrok. Mirno pa lahko trdimo, da bo ostalo brezplodno njih prizadevanje, dokler bodo stale naše vrste tako neomajno, kakor stoje danes. Boj nam vsiljujejo, mi se ga ne strašimo. Naši sovražniki pa so spoznali, da v boju proti nam nimajo upanja na skorajšnjo zmago, zato so si izmislili nov način boja, ki obstoja v tem, da pošiljajo v naše kraje, kakor vidimo to v Št. Lenartu v Slov.

goricah, na rejo otroke čeških delavcev z Dunaja, ki jih izdajajo za Nemce. Treba nam je tedaj podvojene pozornosti in podvojene požrtvovalnosti, da probudimo in ohranimo naše ogrožene postojanke. Treba nam je šol in izobrazbe naroda, kar je prvo in glavno za razvoj naroda in za narodno navdušenje. Kdor v svoji mladosti ne vsrka v sebe narodnega navdušenja, ta ga tudi pozneje ne dobi več. To pa je mogoče edino le v šolah, ki temelje na narodnem načelu. Slovenski otrok, ki hodi v nemške šole, je za svoj narod skoro izgubljen. Nemški učitelji ga uče zaničevati svoj materni jezik in zgodi se tako, da preklinja sin, kar je sveto očetu. Ozrimo se na Trst! Pogosto najdemo očeta in mater, ki sta vrla Slovenca, otrok pa, ki je hodil v laške šole, je pozabil jezik svojih staršev in ga zaničuje, zaničuje pa tudi svoje starše, če ti govore slovenski med seboj. Vse to stori vzgoja v šoli. Kdor hodi v tujenarodno šolo, ne bo nikdar dober Slovenec. To bi unoral uvideti vsak narodnjak, toda žal imamo med sabo Slovenci še tudi ljudi, ki nasprotujejo v svoji zaslepljenosti naši družbi. Pravijo, da jim je naša družba preliberalna in da hočemo vreči iz šole križ, v isti sapi pa dostavljajo, kakor bi bilo to nekaj prav posebnega: »pa ga ne morejo!« Kako smešni so ti ljudje! Pravijo, da smo tatovi in morilci, in če jih vprašamo, zakaj nam dajejo taka imena, ko vendar nismo storili ničesar, pa se izgovarjajo, da je mogoče, da še kdaj storimo kaj takega. Takih ljudi ne bi smeli resno upoštevati in vendar se dobe še med našim narodom ljudje, ki jim sedajo na ta lim.

Družba vidi, kako nujno potrebne so šole za naš narod, in družba pozdravlja vsakega, ki se prizadeva širiti omiko in izobrazbo ter narodno zavednost med narodom. Če ustanovi družba 20 ali 30 šol, in če ustanovi »Straža« in »Šolsko društvo za Koroško« 40 ali 60 šol, jim tega družba ne bo zavidala. Vse to pa bi bilo še mnogo premalo, da bi moglo imeti uspeh.

Konstatiram, da ima družba oddnedodne več prijateljev, kar se kaže v konstantnem naraščanju družbenih podpornikov iz vseh slojev. Hvala jim vsem, zlasti pa iskrena hvala našemu zavednemu ženstvu, ki je družbi najkrepkejša opora. Pri tej priliki se moram spomniti vzor žene Slovenke, dne 11. januarja l. l. umrle ge. Marije Vilharjeve, ki je volila družbi svoje premoženje v znesku 112.400 K, ki jih dobi družba po smrti njenega soproga. Slava njenemu spominu!

Odbor pa si šteje v dolžnost zahvaliti se tudi naprednemu časopisju, ki je stalo družbi vedno ob strani. Spomniti se je treba pri tej priliki tudi ameriških Slovencev, ki so s svojimi vsakoletnimi, prav izdatnimi prispevki dokazali, kako vedo ceniti delo družbe.

Tudi to leto je imela smrt bogato žetev med našimi člani. Mnogo jih je šlo iz naše srede, ki jim vsem niti imen ne vemo. Mnogo pa je bilo tudi takih, ki so hoteli nakloniti družbi tudi še ob smrti dobroto in so se spomnili naše družbe z volili. Omenil sem že g. Vilharjevo, ki je zapustila družbi 112.400 K, g. Trček iz Ljubljane je volil 2000 K, g. Ivan Medic 100 K, gđc. Nolli 200 K, g. župnik Černe 1163 K, g. Cizl iz Tržiča

400 K, g. Baloh iz Brežic 500 K. Spomin svojih dragih pa so počastili nekateri tudi z ustanovitvijo enega ali celo dveh kamnov za obrambni sklad. To se je zgodilo ob smrti gg. Kozlevčarja in Široka iz Trsta, g. Fr. Krulca iz Slovenske Bistrice, gđc. Jakilove in g. Pogačnika. Slava jim vsem! (Trikratni »Slava« je zadonel po dvorani)

Prvomestnik se je nato baval z raznim družbenim blagom ter priporočal zlasti razglednice, računske listke in kolke, da se jih družbeniki bolj poslužujejo. Nato je prečital pozdravni brozjavki, ki sta družbi došli od »Osrednje matice školske« v Pragi in od »Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro«.

Konec prih.

V Kranju, dne 23. septembra 1911.

V jesenskem zasedanju državnega zbora pride na dnevni red socialno zavarovanje. Državni zbor ima rešiti tudi predlogo o lokalnih železnica ter začeti debato o vodovodnih predlogih. Vlada želi, da bi končali odseki do Božiča posvetovanje o proračunskem provizoriju in o brambnih predlogih.

Velikanske demonstracije proti draginji. Na Dunaju se je vršilo v nedeljo pred mestno hišo zborovanje proti draginji živil. Zborovanje je bilo velikansko. Sklicala je zborovanje socialno-demokratska stranka. Zborovanje je bilo mirno, ali po zborovanju je prišlo do velikih nemirov. Pri zborovanju je bilo navzočih okoli 140.000 ljudi. Vlada je že dopoldne mobilizirala vso dunajsko policijo in vojaštva 4000 mož. V vojašnicah je bilo vojaštvo konsignirano. Pred mestno hišo in zadej so bile tribune, s katerih je govorilo 30 socialno-demokratskih poslancev. Množica je kričala: Fej agrarci, fej vlada, fej Madjari! Nato so poklicali vojaštvo, ki je razganjalo besno množico. Demonstrantje so napravili barikade. Vojski so streljali. Uradno poročilo o izgreduh in dogodkih v Ottakringu pravi: Eden mrtve, 89 težko in lahko ranjenih med njimi 30 redarjev, 180 aretiranih, 70 tramvajskih voz demoliranih, dva voza popolnoma sežgana, na sto in sto hiš poškodovanih, več tisoč šip razbitih, nebrot svetilk razbitih in izruvanih. Med ranjenimi se nahaja tudi več poslancev.

Revolucionarno gibanje v Španiji. Iz Barcelone je dobila španska vlada podatke o velikem revolucionarnem načrtu ter pozna osebe tam obstoječega odbora. Zaprl so izmed teh že večino. — Štrajk je proglašen v Saragozzi in Valenciji.

Ruskega ministrskega predsednika Stolypina je napadel z revolverjem neki Bagrov. Zadal mu je zelo nevarne rane, na katerih je umrl v nedeljo ponoči. — Bagrov pride pred rusko vojno sodišče najbrže že v kratkem času. Atentator Bagrov ima na glavi težko rano. — Ko je zvedela njegova mati, kaj je naredil, je bila žalostna, kmalu na to pa se je vrgla skozi okno ter obležala mrtva. — Aretiranih je v Kijevu nad 50 oseb. Bagrov je židovskega pokolenja. — Stolypin je imel 43 let, bil je sin generala Arkadija Stolypina. — Padel je kot žrtev absolutizma. Kdaj le začno v Rusiji upoštevati ljudsko voljo.

Novičar.

Seja obč. odbora z dne 15. septembra t. l. Navzoči: župan, 3 svetovalci, 16 odbornikov ozir. virilistov, 3 namestniki. Overovateljem zapisnika imenuje župan gg. A. Zupana in J. Sajovica. 1.) Na predlog g. J. Sajovica se zapisnik brez čitanja odobri. 2.) G. inženir Křivanec poroča: Kakor je obč. odboru znano, je mestna občina zaprosila za koncesijo, da sme namesto sedanjega vodnega kolesa postaviti turbino v svrhu dobave elek.

tričnega toka za razsvetljavo mesta; mestna občina ima namreč pravico do 1 m³ vode za pogon kolesa oziroma turbine in v slučaju, da bi bilo kdaj proste več vode, lahko prosi še za 0-60 m³. Tozadevna komisijska obravnava se je vršila dne 12. t. m. na licu mesta, pri kateri pa ni prišlo do končnega sklepa. G. V. Majdič kot glavni interesent napravi sicer ni ugovarjal, pač pa je stavil različne pogoje, n. pr. da predloži mestna občina detajlne načrte o turbini, dalje neke predpise, ki bi varovali njegov promet, ozir. mlin itd. Vsled tega se je razprava preložila na danes popoldne. Dr. V. Krisper, pravni zastopnik g. V. Majdiča je ponudil poravnavo, v kateri izjavlja, da g. V. Majdič ne bo ugovarjal; ponudi mestni občini znesek 5000 K, ako ona ne bo zahtevala tistih 0-60 m³ vode, do katere bi imela pozneje, ko se bo vodna moč drugače razdelila pravico, in dalje da mu občina pri njegovih podjetjih ne bo nasprotovala. Tudi v principu ni proti temu, da bi se struga poglobila. Glavna uvaževanja vredna točka te od g. Majdiča ponudene poravnave je, da občina ne bo nikdar zahtevala večje množine vode kakor 1 m³, na presežek v doglednem času tudi ni misliti, ker ima g. V. Majdič pravico do 9 m³ in g. T. Pavšlar do 10 m³, glede katerih množin pa pravda med g. Pavšlarjem in V. Majdičem še ni končana. Če bi končno g. T. Pavšlar zapadel, potem mestna občina lahko prosi še za 0-60 m³. Občina bi se torej s sprejetjem poravnave odpovedala pravici, kakor jo ima vsak zasebnik samo, da ima mestna občina napravo že narejeno, dočim je zasebnik nima; do večje množine vode pa občina nima pravice po vodovodnem zakonu. Če bi se poravnava ne sprejela, sedaj ni mogoče povedati, ali bi oblast zahtevala detajlne načrte, ali ne, ali bi odločila sedaj, ali pozneje, v vsakem slučaju bi pa g. V. Majdič rekuriral; rekurs bi šel lahko do upravnega sodišča; občina bi torej lahko tudi še čes 10 let ne imela elektrike. Če g. T. Pavšlar svojo pravdo proti g. Majdiču izgubi, bo prosila občina za tistih 0-60 m³ in bo v tem slučaju g. V. Majdič zopet rekuriral. Res je, da ima občina prednost pred zasebniki, toda če namerava občina porabiti elektriko za druge, to je za večja podjetja, je potem kakor kak drug zasebnik, konkurent drugemu podjetju; če bo torej g. Majdič zahteval 10 m³ vode in občina 0-60 m³, potem je tudi lahko mogoče, da bode oblast tudi teh 0-60 m³ prisodila g. Majdiču; in če dobi občina teh 0-60 m³, bi se morala turbina nadomestiti z drugo, kar bi tudi mnogo stalo. Dalje pridejo v poštev pri tej poravnavi še merilne rake in razne ugodnosti za V. Majdiča, kakor n. pr. državni predpisi, glede prodaje, da ima g. V. Majdič predpravo pri enakih cenah itd. Predlaga v imenu odseka za električno razsvetljavo, da občinski odbor to poravnavo sprejme. G. T. Pavšlar je proti predlogu odseka za električno razsvetljavo, kajti če občina ponudbo g. V. Majdiča sprejme, ima takorekoč vezane roke in nima nikdar več pravice do večje množine vode, kakor do 1 m³. Poišče naj se druga pot, po kateri bi občina prišla do elektrarne. Tako n. pr., ako bi občina izpeljala vodo po ceveh na drugo stran savskega mostu in tam med mostom in pivovarno g. M. Mayrja postavila hišico s turbino; s tem bi bila občina od g. Majdiča neodvisna, voda bi imela več strmca in poleg tega bi občina pozneje lahko še zaprosila za večjo množino vode. Priporoča mestnemu odboru, dabi se začel baviti s to mislijo, in predlaga, naj mestna občina pusti napraviti potrebne načrte, da se cevi napeljejo k mostu in pri tem napravi hiša za turbino. Po daljši debati, v katero posežejo še gg. Hlebš, Mayr, Pirnat i. dr., predlaga g. Křivanec v imenu električnega odseka: 1.) da naj občina napravi c. kr. okr. glavarstvo, da obravnava prekine za toliko časa, da bo mogel mestni odbor celo zadevo dobro proučiti; 2.) da naj se mestno stalištvu med tem časom pogaja z g. Vinkom Majdičem in pritegne k tem pogajanjem tudi g. K. Křivanca kot tehničnega zastopnika in g. dr. L. Treota, kot pravnega zastopnika; 3.) da naj se v slučaju določitve odškodnine določita dva izvedenca, ki bosta določila vrednost tistih 0-60 m³ vode in 4.) da se šele potem, ko bo mestni odbor dobro proučil zadevo in storil tozadeven definitivni sklep, obravnava nadaljuje in zaključi. Predlogi se soglasno sprejmejo.

Šestdesetletnica rojstva je obhajal minuli ponedeljek bivši državni poslanec in župan ljubljanski g. Ivan Hribar. Še mnogo let!

Občinske volitve v Trzinu. V kratkem se imajo vršiti v Trzinu občinske volitve, ki naj bi napravile konec dosedanjemu nemškemu gospodstvu. Pametni možje obeh strank so delovali na to, da bi se občinske volitve izvršile brez boja na temelju kompromisa, ki bi ga naj med seboj sklenili obe slovenski stranki. Ta kompromis je bil že takorekoč sklenjen, in sicer tako, da bi dobili dve tretjini odborniških mest klerikalci, eno tretjino pa naprednjaki. Toda slovenski Tržičani so delali račun brez křmarja. Nedavno tega je namreč prišel v Tržič škof Anton Bonaventura ter imel s tvorničarjem Gassnerjem dolgotrajno konferenco. In posledica te konference je bila, da se je klerikalcem zaukazalo, da morajo skrbeti za to, da pridejo v novi občinski odbor trije Nemci, med temi Gassner in tudi sedanji župan

Mally. Povsem naravno je, da je s tem razbit med obema slovenskima strankama sklenjen kompromis, in župnik Potokar je že pridno na agitaciji za Gassnerja in Mallyja. S tem pa, da se župnik Potokar zavzema za Nemca Gassnerja in Mallyja, nočemo trditi, da odobravajo škofove in župnikove načrte tudi vsi tržiški klerikalci. Nasprotno, mnogo uglednih Tržičanov je, ki so z vso odločnostjo izjavili, da izstopijo iz klerikalne stranke v tistem trenutku, ko sprejme njihovo vodstvo v kandidatno listino Gassnerja in Mallyja.

Za občino Brezalco pri Žirovnici se bodo koncem prih. meseca vršile volitve. Čudno se nam zdi, da še do danes ni razpoložen volilni imenik. Radi bi vseeno pogledali, kako se je pod klerikalnim gospodarstvom sestavil ta imenik. Navada klerikalnih občinskih načelnikov je namreč, da prikuje volilne imenike popolnoma v smislu klerikalne politike. Sedanji občinski svet brezniški je popolnoma v klerikalnih rokah. Vsi občinski možje so pristni klerikalci. Med vsemi temi pa se najbolj odlikuje mož, kateremu se pravi po domače Muhovčev Matevž iz Žirovnice, ki hoče postati celo župan v novem občinskem svetu. Ne bomo preiskovali, če ga njegova preteklost kvalificira za častno mesto, kakor je ravno mesto obč. svetovalca oziroma župana, dovolj je, če pravimo, da ga tudi njegove duševne zmožnosti ne kvalificirajo za to mesto. Imamo pač drugih mož dovolj, ki so po svoji izobraženosti poklicani, da vodijo upravo naše občine. Sicer pa priporočamo Muhovčemu Matevžu, naj preveč ne agitira pri občinskih volitvah.

Volitve župana in svetovalcev občine Ovčarje se je vršila dne 9. t. m. na Dobravi. Županom je zopet enoglasno izvoljen občepriljubljeni g. Anton Pogačnik posestnik v Podnartu, svetovalci pa so: Peter Sitar Ivan Bohinc, Ivan Potočnik, Ivan Rakovec in Ivan Vovk.

Županske volitve. Dne 22. avgusta je bil za občino Hrašče izvoljen županom posestnik Ivan Mrak v Čirčah, svetovalcem pa: Gašper Novak v Hraštru, Franc Zupan v Prebačevem in Franc Kozina v Čirčah. — V občini Voglje so dne 27. avgusta volili županom Ivana Molja v Vogljah, svetovalcem pa Ivana Zmrzlikarja v Voklem, Ivana Oslja v Vogljah, Franca Čebaška v Voklem in Franca Zupanca v Vogljah. — Dne 10. t. m. je bil za občino Gorje izvoljen Jakob Jan županom, občinskim svetovalcem pa: Jakob Poldan s Krnice, Simen Jan iz Mevkuža, Ivan Poklukar s Krnice, Miha Čop z Dobrave, Blaž Lukan iz Zaspice, Jakob Kunstelj iz Zgornjih Gorij, Ivan Pajzlar s Poljšice in Vinko Jan iz Spod. Gorij.

K neznanost draginji v Kranju se nam piše: V prvi vrsti naj bi se zabranilo branjevcem, ne le domačim, ampak tudi tujim, da bi ti ne smeli pred določeno uro v tržnih dnevih kupovati, oziroma napovedovati čene. Potem naj bi se pa tudi prepovedalo domačim trgovcem s poljskimi pridelki, da bi ne lovili ljudi, kateri dovažajo pridelke naprodaj v Kranj, že zunaj mesta, ter vsakemu pobrali blago, stavili radi konkurence poljubne cene in tako preprečili vsak dohod občinstvu do potrebnih vsakdanjih živil. Branjevcem imajo ob tržnih dneh že zjutraj vse polno blaga skritega v raznih hišah in to še tudi po cerkvah. Domači trgovci pobero, kar pride od gorenjske strani, potem pa dobi občinstvo, če kaj ostane prvim in tem — Svoj čas se je gledalo vendar na tržni red in je bilo predkupovanje, kakor tudi tepeži radi fiziola na cesti prepovedano, a danes je menda dovoljeno vse. Ravnotako delajo v Kranju tudi mesarji. Živina je padla do 30% na kupu, a meso je šlo meseca junija, julija in avgusta za 8 vin., toraj v treh mesecih za 24 vin., višje. V takih razmerah seveda mora nastati in še vedno rasti draginja, ko se poklicana oblastva za vse to ne zmenijo. Prosimo toraj nujne odpomoči, ker tako naprej ne more nikakor iti. Več konsumentov.

Gor. ak. for. dr. «Vesna» priredi v soboto 23. t. m. v prostorih „Nar. Čitalnice“ javno predavanje: „Ločitev cerkve od države na Francoskem“, predava cand. iur. Juri Štempihar. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 20 h, dijaki prosti.

Nesreča. Poroča se nam: Dne 11. t. m. popoldne so dobili v Stari Loki na vrtu obešenega 19 letnega praporščaka cesarskih strelcev Antona Wernika, katerega so takoj odrezali. Poklicali so takoj oba loška gg. zdravnika, katera sta ga še skozi 12. ur ohranila pri življenju. Tu se je najbrž zgodila nesreča. Wernik se je najbrž igral na telovadnih krogih, pri tem pa si je glavo vtaknil v neke vrvice, ki so bile pri krogih privezane in se je tako vrtel okrog, kar je tudi provzročilo njegov konec. Našli so ga skoro na pol klečečega. Omenjeno pa bodi, da so našli pod njim njegov žepni nožič, s katerim se je gotovo nameraval rešiti, a je prehitro padel v omedlevo. Wernik je ravno dovršil kadetno šolo v Gradcu in je bil tudi tam doma. Zadnji čas pa je bival na počitnicah pri svoji teti v Stari Loki. V kratkem bi moral nastopiti svojo prvo službo nekje na Tirolskem. Bil je jako živahen in prijažen mladenič. Vsak, kdor ga je poznal, pravi, da tega koraka ni storil v samomorilnem namenu. Žalost staršev, katerih edini sin je bil, je nepopisna. Pokopali so ga dne 13. t. m. na tukajšnjem pokopališču. P. v m.!

Redko slavlje. V nedeljo, dne 1. oktobra t. l. bo slavil znani lovec Matija Papler iz Breznice pri Kranju zlato poroko. Ob desetih dopoldne bo sv. maša pri sv. Joštu, nakar se svahte podado v znano gostilno „pri Končovcu“ pod sv. Joštom, kjer se vrši skupni obed. Matija Papler je rojen v Besnici, star je 81 let in je eden najstarejših lovcov na vsem Gorenjskem, ker lovi že nad 60 let. Nevesta Meta Papler, rojena Rakovec, je rojena na Jami pri Kranju. stara je 73 let. Lovsko društvo pošlje ob tej priliki posebno deputacijo in se vsi gg. lovci in prijatelji lova najuljudneje vabijo k tej slavnosti. Ako kdo želi natančnejšega pojasnila o tem, ga mu da drage volje g. E. Kovarčič v Stražišču pri Kranju.

Narodna čitalnica v Kamniku priredi s prijaznim sodelovanjem ljubljanskih igralcev v nedeljo, dne 24. septembra 1911 v društveni dvorani dramatično predstavo: „Ljubimkanje“.

Tombole priredi kmetijska podružnica na Bledu v nedeljo, dne 24. septembra v gostilniških prostorih pri „Lovcu“. Začetek ob 7. uri zvečer. Dobitke hvaležno sprejemata načelnik Šimen Kežar in gostilničar Ivan Medja. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Planinska veselica v Kranjski gori je imela, kakor se nam sporoča, nad pričakovanje lep gmoten uspeh s čistim dobičkom okroglih 460 K, do katerega je pripomogla zbirka Kranjskogorcev s 132 K in Mojstrancev s 25 K. Veselice so se udeležili poleg domačinov iz Kranjske gore, Podkorena in Gozda tudi letoviščarji ter prijatelji planin iz Radovljice, Save, Jesenic, Mojstrane, Dovjega in seve tudi vrli Ratečani. Opazilo pa se je tudi Ločane in zastopnike osrednjega odbora. Marljive gospodične kranjskogorske in goriske so z rodoljubnimi gospeim tekmovale, katera bo za nov dom na Vršču prinesla več v društveno blagajno in podružnični prijatelji so žrtvovali tem raje, ker jim je bilo znano, da podružnica deluje vstrajno in požrtvovalno za obrambo lepih naših slovenskih gora.

Umrl je Predtrgom pri Radovljici gospod Natalis della Schiava, v Podbrezjah pa gospod Črnivec, c. kr. poštar in učitelj v pok. N. v m. p.!

Izpod vrha Rogica se je zrušilo v četrtek, dne 7. septembra veliko skalovje v Krnico pri Kranjski gori, o čemur priča velika rdečkasta lisa v severni steni Rogice in s peščenim prahom pokrito listje dreves ter novo odlučene skale v dolini Baje so opazili ta odlom tudi slovenski turisti na Triglavu, ki so pripovedovali, da so videli v četrtek popoldne na severu med Razorom in Rogico vzdigovati se „dim“, ki pa ni prihajal od gozdnega požara kot so domnevali, ampak od prahu zdrobljene skale.

Cvetlični dan v Ljubljani. 24. septembra t. l. se vrši v Ljubljani cvetlični dan. Vedno večje pomanjkanje med slovenskim visokošolskim dijaštvom na eni — in vedno manjši dohodki dijaških podpornih društev, ki niti z daleč več ne morejo odpomoči naraščajoči dijaški bedi na drugi strani so vodile v „Organizaciji svobodomiselnega narodno naprednega dijaštva“ sklep, prirediti v Ljubljani pod častnim pokroviteljstvom predsednika „Radogoj“ ravnatelja gospoda Ivana Hribarja cvetlični dan v korist dijaškega podpornega društva „Radogoj“ v Ljubljani. Ljubeznjivo in požrtvovalno sodelovanje ljubljanskih narodnih dam, ki so se izbrale v poseben „odbor za cvetlični dan v Ljubljani“ pod načelništvom gospe Franje dr. Tavčarjeve garantira za lep uspeh te dobrodelne, človekoljubne prireditve. Svoje sodelovanje pri tej prireditvi je z akademske strani obljubilo tudi akademično fer. društvo „Prosveta“. Ker obstoji cvetlični dan v tem, da gospe in gospodične prodajajo po vseh mestnih ulicah, kavarnah in restavrantih cvetice, katerih izkupček gre „Radogoj“, prosi „odbor za cvetlični dan“ v Ljubljani, da Slovenke po vsej naši domovini zbirajo sveže cvetice ali pa delajo lične umetne astre, in jih 23. septembra pošljejo v Ljubljano za cvetlični dan na naslov gospe Amalije Widrove, Selenburgova ulica 3. Lepo bi tudi bilo, če bi rodoljubne Slovenke tudi od drugod prišle v Ljubljano 24. t. m. osebno sodelovat k cvetličnemu dnevu. Naj bi smatrala vsaka Slovenka za svojo narodno in rodoljubno dolžnost po svojih močeh pripomoči k lepemu izidu cvetličnega dneva.

24. septembra za slovensko dijaštvo. Ljubljana bo stala 24. septembra t. l. v znamenju akademskega dijaštva. Ta dan se namreč vrši ob vsakem vremenu velik „cvetlični dan“ v korist dijaškega podpornega društva „Radogoj“. Razven tega pa priredita akad. fer. društvo „Sava“ in „Prosveta“ dne 23. t. m. ob 8. zvečer v „Mestnem domu“ velik javen shod za slovensko univerzo in dijaško podporno vprašanje. Na shodu govori poleg drugih gg. državni poslanec dr. V. Ravnihar in privatni docent češke univerze gosp. dr. M. Rostohar. Zvečer 24. septembra bo pa v ljubljanskem „Narodnem domu“ v restavraciji sestanek in v mali dvorani ples na čast narodnim damam, ki sodelujejo pri cvetličnem dnevu in v prid podpisanim društvom za slovenske visokošolce na Dunaju, v Gradcu in Pragi.

Električna naprava ob Savi pri Globokem pod Radovljico. Deželni odbor kranjski zaprosil je glasom tozadevne prošnje, kateri je pristopilo

c. kr. železniško stavbno vodstvo na Dunaju imenom c. kr. državnoželezniške uprave ddo. 23. decembra 1910, št. 7289/E. B. D., za vodopravno gradbeno dovoljenje (koncesijo) za hidroelektrično napravo ob Savi pri Globokem pod Radovljico. Glasom tozadevnih načrtov, ki so razpoloženi v Radovljici in pri c. kr. inženirskem oddelku v Kranju, se ima narediti 2,5 km pod Lancovsko-Savskim mostom blizu turistijske brvi, vodeče iz Radovljice v Kamnogorico, v Savi nad 70 m dolgi betonski jez s petimi po 12,4 m dolgimi in 5,40 do 6,00 m visokimi železnimi zatvornicami, katere se bodo premikale na 8,40 metrov visokih stebrih, čez katere bode peljal mostiček za odpiranje in zapiranje zatvornic. Na desni strani tega jezu se odcepi od Savske struge približno 2100 metrov dolg dovodni kanal, ki se bode izpeljal najprej skozi 215 m dolg predor pod tamošnjim hrbtom, potem gre kanal 969 metrov v odprti strugi po desnem Savskem pobočju do strmih pečin v Čajnarju, skozi katere gre kanal zopet po 355 metrov dolgem predoru in konečno zopet v odprtem kanalu 539 metrov do vodnega vtoka na turbine in do električne centrale s štiriimi turbinami, katere je projektirana na parcelah št. 150, 153, 154, 155, 157, 160, 161, 165 in 168 davčne občine Zaloše. Od centrale bode odtekala voda po 290 metrov dolgem kanalu zopet nazaj v Savo. Po zgoraj navedenem jezu zajezena voda bode v Savi napeta do 2100 metrov navzgor ter bode to zajezenje nastopalo do 200 metrov pod Lancovskim mostom. S to jezilno napravo dosežni strmec vode bode znašal največ 16,85 m in čisti padec na 15,58 m. Zasedaj vporabljiva, oziroma zahtevana najvišja vodna množina znaša 40 kubičnih metrov na sekundo, najnižja vodna količina je zračunjena na 15 sekundnih kubičnih metrov (15.000 sekundnih litrov). Delavna sila te centrale se bode torej menjavala med 5650 konjskih sil pri 40 m³ sek. in med 2640 konjskimi silami pri nizki vodi. Komisijaka obravnava v svrhu izvršitve te električne centrale se razpisuje na dan 27. in 28. septembra t. l. v Radovljici, Lancovem, Dobravi, v Globokem in Predtrgu, vsak dan ob 9. uri zjutraj, z začetkom v Radovljici ob 9. uri dne 27. septembra.

Današnja številka je izšla dan prej radi selitve tiskarne.

17 50-38

Dama

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ter doseči nežno mehko ožo in bel tint, se umiva le z

Steckenpfordf ilijino mlečno milo
(znamka Steckenpfordf)

tvrdke Bergmann & Co.,
Tafel ob Lab. Komad po
80 v se dobi v vseh lekarnah,
drogerijah in trgovinah s
parfumi i. t. d.

Dolgi v Avstriji so znašali koncem l. 1910; splošni državni dolg 5.199.884.244 K 27 stot. dolg v državnem zboru zastopanih kraljestev in kronovin 6.911.565.708 K 63 st; skupno je torej 12.111.449.052 K 90 stot. Od te ogromne sive moramo plačevati na obrestih 477.844.862 kron 64 stot. — Pa naj reče še kdo, da nismo — moderna država!

Kako skrbi država za Kočevarje. Na c. kr. obrtni šoli v Kočevju je bilo koncem preteklega šolskega leta v obeh razredih pripravnice sedem učencev, v vseh treh letnikih pa 15 učencev, torej skupno 22 učencev. Poučevalo je razen ravnatelja še šest profesorjev, dva strokovna in dva pomožna učitelja, torej skupno 11 učnih oseb, tako da je imel vsak učitelj ravno dva učenca. Srečni Kočevarji! Manjka jim samo se vseučilišče.

Ali se izplača? V Kočevju vzdržuje država celo gimnazijo. Letos so bili prvi zrelostni izpiti. Vseh maturantov je bilo sedem, od teh sta bila dva Slovenci.

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela vplačilo 200 K za obrambni kamen od rodoljuba, ki noče biti imenovan. Temu častitemu domobraniku iskreno zahvalo!

Tedenski sojem v Kranju dne 18. septembra 1911. — Cena od kilograma žive teže: 1 K do 0 K 00 v. za pitane vole domače, 80 do 88 vinarjev za domače srednje pitane vole, 74—78 vinarjev za nepitane domače vole, 00—00 vinarjev za bosansko goved, 1 K do 1 K 18 vin. za teleta in 1 K do 1 K 60 vin. za prašiče za rejo, 1 K do 1 K 10 vin. za pitane prašiče. — Pšenica K 12—, proso K 8—, rž K 8:50, oves K 10—, ajda K 9:50, repno seme K —, detelno seme — K do — K, fižol, ribničan K —, mandalon K —, koks K —, krompir K 5— za 50 kg. — Prignalo se je 118 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, — glav hrvaške govedi, 4 domačih telet, 80 domačih prašičev, 0 ovac, 0 koza. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 45 glav domače govedi, — glav bosanske govebi, 5 domači prašičev.

Kako je prišlo do tega, da sta bila umorjena srbski kralj Aleksander in kraljica Draga, o tem priobčuje memoarje v belgrajski „Tribuni“ A. Novakovič, ki se je sam udeležil zarote. Pri-

poveduje med drugim, kako je bil Aleksander insceniral atentat na svojega očeta kralja Milana, potem pa je iskal zarotnike. Minister notranjih del Grenčič se je branil sestaviti tako vlado, ki bi privolila Aleksandru ženitev z Drago, ali kralj ga je začel preganjati in dobil je „ženitovanjsko ministrstvo“. Grenčič je bil vržen celo v ječo po obsodbi radi žaljenja Veličanstva; pozneje je bil oproščen. Zarotniki so imeli prvo posvetovanje v hiši Slovence S Roša; tam so se zakleli na svojo officersko čast in na orožje, da storijo vse, da se država reši Aleksandra.

Zdrava pa je bila 30 let v norišnici. Pred sodnijo v Barceloni na Španskem se je vršila zanimiva razprava. Odvetnik Franceno Andegro je tožil dvojico svojih rojakov, da so njegovo sorodnico Matildo brez vzroka spravili v norišnico. V Gradali je živel do 14. leta, njen oče, španski general, je umrl na Filipinskih otokih. General je pustil veliko premoženje ter pooblastil ono dvojico za izvršenje oporoke. Potem so poslali deklico v samostan, na to pa na podlagi krivega zdravniškega izprijčevala v norišnico, kjer je pretrpela 30 let. Sedaj šele se je posrečilo onemu odvetniku spraviti jo iz norišnice.

Korespondenca. Mlad inteligenten gospod želi korespondirati z gospico, staro od 17 do 20 let. Naslov: „Korespondenca“, poštnoležje Kranj.

Zahvala.

Vsem, ki so dne 10 t. m. ob priliki veliki skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Trzinu poslali pokojnega Viljema Pollaka, zlasti vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za lep venec, gosp. dr. Ilesiču za pokojnika povečujoč govor, pevcem slov. bralnega društva v Trzinu za tolažilno petje, telov. društvu „Sokol“ v Trzinu in vsem skupščinarjem za mnogoštevilno udeležbo se zahvalujem kar najiskrenejše z željo, da bi se mojega brata Viljema Pollaka vedno spominjali.

Žaneta Pollak

tudi v imenu drugih sorodnikov.

ZAHVALA.

Velečenjem tržiškim gospem in gospodičnam!

Ob priliki velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ki je bila dne 10. septembra 1911 v Trzinu, ste zopet pokazale zlato in rodoljubno srce. Z verno in gorečnostjo, veseljem in neutrudljivostjo ste se prijeli dela, za katero smo Vas prosili. Vašej radodarnosti in požrtvovalnosti smo se morali čuditi. Zato je bila veselica tako lepa in tudi tako dobičkonosna. Mal položil dar domu na altar. Prosi družba sv. Cirila in Metoda. Vaš dar pa je bil tako velik. V zadregi smo, kako naj bo povračilo, da bo vsaj majhen nadomestek za vse, kar sto nam naklonile. Zavest, da ste storile dobro delo, in naša neusahljiva hvaležnost Vam bode pičila odškodnina. Proseč Vas Vaše za nas predragocene naklonjenosti še za naprej, se Vam priporočamo z vročo željo, da bo Vaš svetli in lepi vzgled pomnožil število Vam enakih. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za Trzin in okolico. Matija Marinček, tč. prvomestnik, Franc Deu, tč. tajnik.

Loterijska srečka 16. septembra t. l.

Gradec 67 44 21 14 39

Mlinarji!

preč z neuvadnimi kamni in zastaranimi valci, kupite mline „KOMET“, pri katerem se kamni nikdar ne brusijo in se peštrati z veliko manjšo močjo žita zmleje.

Pozor! Vsak svoj mlinar!

Veliki zaslužek!

Kakšno težavo in sitnost provzroča mletje žita kmetom posebno letos, ko povsod vode manjka, je splošno znano. Vsega tega si prihranite, ako si takoj posamezno, ali cela zadruga ali vas naročite moj zajam: — čeno neprekosljivi mlin na smirkovi kamni —

„KOMET“

katere se lahko gonijo z roko, gepeljni, motorji ali z vodo. Delajo čudovito fino in hitro! Cena takega mlina je od K 600— do K 2.200 in melje na uro od 200 do 500 kg žita.

Fran Zeman, Ljubljana

Dunajska cesta „pri Figovcu“.

Najcenejša moč!

Kmetje! Mlinarji! Kolarji! Mizarji! Kijačavničarji!

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z motažo vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo pet do šest vinarjev.

Kmetje! proč z gepeljni, živina pri njih veliko trpi in so stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA

Dunajska cesta „pri Figovcu“.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 5.000.000 K.

Stritarjeva ulica št. 2

Rezervni fond K 610.000.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici

49 52-38

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun
ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne za-
pirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Čitajte in priporočajte!

„Več luči!“

Poljudna zbirka potrebnih, poučnih,
zabavnih in aktualnih spisov za
slovensko ljudstvo. Izhaja perio-
dično, najmanj štirikrat na leto.

1. snopič: Cerkvene pristojbine ali štolnina z do-
datkom Kako se določa kongrua?
2. snopič: Kako sina oprostim vojašine in druge
važne določbe glede vojaške dolžnosti.
HALLEYJEV KOMET (REPATICA).
3. snopič: Bira, kongrua in cerkevna konkurenca.
4. snopič: Štiri črtice, namreč Nekaj iz življenja
fajmoštra Božidarja Kozamernika. —
5. snopič: Kako dolg rep je imel pes svetopisem-
skega Tobije. — V nebesih. — Konec
sveta in sedež za „nebeško kraljestvo“.
6. snopič: KAKO JE LEP VOJAŠKI STAN . . .
7. snopič: Strašna grozodejstva v samostanu čen-
stohovskem. Po konfiskaciji II. izdaja.
8. snopič: Joj, joj, ta neznosna draginja!

Cena 80, oziroma 20 vin.

Dobro se v raznih knjigarnah.

Ant. Adamič KRANJ

Glavna zaloga: nasproti lekarne.
Podružnica: zraven župne cerkve
priporoča

svojo bogato založeno zalogo
galanterijskega, norimberškega drobnega,
:: modnega blaga, pletenin in šolskih ::
potrebščin. 159 13-9

Na debelo in drobno.

Največja zaloga otroških vozičkov in potovalnih
kovčegov po tovarniški ceni.

Ilustrovani ceniki zastoni.

Postrežba točna! Cene nizke!

Peter Kobau

sedlar in tapelnik v Kranju
nasproti hotela „Nova pošta“

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v njegovo
stroko spadajoča dela, kakor tudi 20 48-31

vozove i. t. d.

Delo se izvršuje točno, trpežno, po solidnih cenah.

Velika izbira bele in črne žime
po jako znani ceni, kakor tudi

morska trava.

Imam vedno veliko poplačoma izvršene
posteljne oprave
v zalogi od 30 K naprej.

Lepe zračne meblirane sobe

se takoj oddado.

Več se zve v upravištvu „Gorenjca“. 3-3

Glinaste peči

71 52 32

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Največja snažnost! 231-50

Točna postrežba!

Udobno, higijenski urejena

brivnica ::

V. Rozman :: KRANJ

Nahaja se nasproti

:: župne cerkve

v hiši št. 106

Prodaja najboljših sredstev za negovanje las, raznovrstnih
lasnih izdelkov, podložkov ter krepa

Tehnična pisarna in stavbno podjetje

INGENIEUR H. UHLÍŘ

Ljubljana, Resljeva cesta št. 26.

276 52-41

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, strokovni znanstveni izvidi, prevzeta zgradb.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knjižice
se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se pre-
trgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez
amortizacije po 5 1/4 % ali
z 1 % amortizacijo, na me-
nice pa po 6 % :: Eskomp-
tirajo se tudi trgovske
menice.

160 52-8

Denarni promet
v letu 1910:

K 8.217.614

Rezervna zaklada
iznaša:

K 111.486'14

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amorti-
zacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in
v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvzemši
nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.